

مروری بر مهمترین دیدگاه‌های دبیران جشنواره سینما حقیقت؛

از تاکید بر ایده‌های نو تا جهانی شدن جشنواره

محمد جندقی

کارگاه‌های تخصصی: او هدف برگزاری کارگاه‌های آموزشی را تقویت مهارت مستندسازان و ارتقای کیفیت آثار دانست.

اگر بخواهیم به اقدامات کلیدی در این دوره هم اشاره کنیم می‌توانیم دست کم به سه مورد از این موارد را به این شرح دست بندی سازیم:

ایجاد بخش‌های رقابتی ملی و بین‌المللی: این جشنواره به سرعت به بستری برای رقابت میان مستندسازان داخلی و خارجی تبدیل شد.

ارتباط نزدیک با مستندسازان خارجی: آفریده با دعوت از مستندسازان و منتقدان خارجی، به برقراری تعامل بین‌المللی در حوزه مستند کمک کرد.

ارتقای مستندهای تجربی و اجتماعی: بسیاری از آثار این دوره‌ها بر تحلیل و نمایش مسائل اجتماعی ایران تمرکز داشتند.

شفیع آقامحمدیان و تلاش برای بین‌المللی شدن تولیدات مستند

در دوران دبیری شفیع آقامحمدیان در جشنواره سینما حقیقت (از دوره چهارم تا ششم)، تمرکز اصلی جشنواره بر ترویج سینمای مستند با رویکردی تخصصی و آموزشی بود. آقامحمدیان به عنوان یکی از افرادی که در شکل‌گیری جشنواره نقش داشت، در مصاحبه‌ها و اظهار نظرهای خود بارها بر اهمیت شناخت بیشتر سینمای مستند به‌ویژه در ایران تأکید کرد. او معتقد بود که سینمای مستند یکی از موثرترین ابزارها برای تحلیل و ارائه واقعیت‌های اجتماعی، فرهنگی و تاریخی است. یکی از مهمترین صحبت‌های او در این دوران این بود که جشنواره باید فضایی فراهم کند که سینماگران مستند بتوانند با آزادی و بدون نگرانی از ممیزی‌های سخت‌گیرانه، آثار خود را به نمایش بگذارند. همچنین، آقامحمدیان در گفتگوهایی که داشت، اعلام کرد که هدف جشنواره، علاوه بر معرفی بهترین آثار مستند، تلاش برای ارتقای سطح تولیدات مستند ایران و شناساندن این آثار به سطح بین‌المللی است. او همچنین بر اهمیت حفظ استقلال جشنواره و عدم دخالت نهادهای دولتی در فرآیند داوری تأکید داشت. این دوره از جشنواره به نوعی به شکوفایی سینمای مستند ایرانی کمک کرد و توانست مستندهای ایرانی را به سطح بالاتری در عرصه‌های بین‌المللی برساند. شفیع آقامحمدیان در دوره‌های چهارم تا ششم جشنواره، توجه ویژه‌ای به محتوای مستندها و تأثیر آنها بر جامعه داشت. او در مصاحبه‌های مختلف تأکید کرد:

بهره‌برداری از مستند برای تقویت

جشنواره سینما حقیقت به عنوان مهم‌ترین رویداد سینمای مستند ایران، از زمان تأسیس در سال ۱۳۸۶ تا کنون، با مدیریت دبیران مختلفی برگزار شده و هر یک از دبیران تأثیر قابل توجهی بر جهت‌گیری آن داشته‌اند. برخی از مهم‌ترین محورهای گفتگوها و اظهار نظرهای روسای این جشنواره به شرح زیر است:

محمد آفریده (دبیر دوره‌های اول تا سوم): او تأکید زیادی بر ارتقای کیفیت مستندهای ایرانی و شناساندن آنها در سطح بین‌المللی داشت. همچنین، ساختار جشنواره در این دوره به شکل گرفت و بخش‌هایی نظیر مسابقه ملی و بین‌المللی، بازار فیلم مستند و کارگاه‌های تخصصی معرفی شدند. شفیع آقامحمدیان (دبیر دوره‌های چهارم تا ششم): او بر ضرورت ارتباط نزدیک‌تر مستندسازان با مخاطبان و بهره‌گیری از مستند برای بازنمایی مسائل اجتماعی و فرهنگی کشور تأکید داشت. این دوره‌ها بیشتر به موضوعات بومی و محلی پرداختند. محمد مهدی طباطبایی نژاد (دبیر دوره‌های هفتم تا دوازدهم): رویکرد او بر توسعه مستندهای بلند و جلب مشارکت بخش خصوصی در تولید آثار متمرکز بود. همچنین، تلاش کرد جشنواره را به محلی برای تبادل نظر بین مستندسازان ایرانی و خارجی تبدیل کند. محمد حمیدی مقدم (از دوره سیزدهم تا کنون): تمرکز او بر جهانی‌سازی جشنواره و معرفی آثار ایرانی به بازارهای جهانی است. او همچنین رشد کمی و کیفی جشنواره، افزایش مشارکت زنان مستندساز و اهمیت بازار فیلم مستند را از اولویت‌های خود عنوان کرده است. در ادامه به مروری بر مهمترین گفتگوها و اقدامات هر کدام از این دبیران چهارگانه می‌پردازیم.

یکی از مهم‌ترین موضوعات مطرح شده توسط

طباطبایی نژاد، حمایت از

مستندسازان ایرانی

و بهبود فضای تولیدات مستند بود.

او تأکید داشت که

سینمای مستند ایران

باید به ظرفیت‌های

بزرگ خود در عرصه

بین‌المللی پی‌ببرد

معرفی کند. افزودن به این نکته، آفریده بیان کرد که جشنواره سینما حقیقت از ابتدا با هدف تأکید بر ایده‌های نو و بدیع در سینمای مستند تأسیس شد. او همچنین از جشنواره به عنوان فضایی برای آشنایی مستندسازان ایرانی با تجربیات جهانی و ارتقای کیفیت آثار مستند در داخل کشور یاد کرد. این نگرش در ابتدا باعث رشد جشنواره شد و بخش‌های مختلف آن را به محلی برای تبادل دانش و تجربه بین مستندسازان داخلی و خارجی تبدیل کرد. محمد آفریده به عنوان اولین دبیر جشنواره، تأکید زیادی بر تعریف هویت و ساختار سینمای مستند ایران داشت. او در مصاحبه‌های مختلف، بر نکات زیر تأکید کرد:

بازتاب حقیقت در سینما: مستند باید زبان گویای مردمی باشد که شاید در سینمای داستانی کمتر شنیده می‌شوند. سینمای مستند باید مسیری برای بیان حقایق اجتماعی و فرهنگی باشد.

ضرورت بین‌المللی شدن مستندهای ایرانی: آفریده در دوره‌های ابتدایی بر اهمیت مشارکت مستندسازان ایرانی در رقابت‌های جهانی تأکید داشت و از تولید آثاری که توان معرفی فرهنگ ایرانی به سایر کشورها را دارند، حمایت کرد.

محمد آفریده و تأکید بر ایده‌های نو و بدیع در سینمای مستند

محمد آفریده، به عنوان دبیر اولیه جشنواره سینما حقیقت، در اظهارات مختلف خود به چالش‌ها و اولویت‌های سینمای مستند ایران اشاره کرده است. او تأکید کرد که سینمای مستند ایران باید در راستای بازتاب واقعیت‌های جامعه و فرهنگ کشور باشد. در یکی از مصاحبه‌ها، آفریده به حفظ هویت مستقل سینمای مستند اشاره کرده و گفت که جشنواره سینما حقیقت نباید صرفاً یک جشنواره برای نمایش آثار مستند باشد، بلکه باید محلی برای تأسیس ارتباطات بین‌المللی و رشد فیلم مستند در ایران باشد. او در این مسیر تلاش کرد تا جایگاه سینمای مستند ایرانی را در عرصه جهانی تثبیت کند و از طرفی نشان دهد که این نوع سینما می‌تواند هویت فرهنگی خاصی را در سطح جهانی